

Kirjoittamisen arviointikriteerit

Kaikkia tehtäviä koskevat kriteerit (Huom. Suorituksen arvio muotoutuu kokonaisuudesta, ei yhden yksittäisen kriteerin mukaan.)

TASO 6 Yleiskriteerit	Joustavuus	Koherenssi/ sidosteisuus	Ilmaisun tark- kuus/laajuus/ idiomaattisuus	Rakenteiden tarkkuus	Tiedon välittäminen (esim. kuvaaminen, kertominen, kuvaaminen)	Luova kirjoittaminen	Raportti/essee/ mielipide
Pystyy kirjoittamaan erityyppisiä tekstejä lähes yhtä hyvin kuin äidinkielenen. Pystyy kirjoittamaan rakenteeltaan loogisia tekstejä vivahteikkaalla ja varmalla persoonallisella tyyllillä, joka sopii oletetulle lukijalle.	Pystyy joustavasti muotoilemaan ajatuksiaan käyttäen erilaisia kielellisiä keinoja – karsiakseen epäselvyyksiä – osoittaakseen painotuksia ja – mukauttaakseen kielenkäyttöä vastaanottajan ja tilanteen mukaan.	Pystyy tuottamaan sisällöltään ja muodoltaan johdonmukaista tekstiä käyttäen monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti erilaisia tekstin jäsentämistapoja ja koherenssia parantavia keinoja.	Pystyy ilmaisemaan hienoimpiakin merkitysvaihteita täsmällisesti. Käyttää tarkasti ja varioivasti erilaisia tarkennuskeinoja (esim. astetta ilmaisevia adverbejä). Hallitsee erittäin laajan sanaston ja käyttää johdonmukaisesti ja asianmukaisesti idiomattisia ja sivumerkitykset esiin tuovia ilmauksia (esim. ironia, leikinlasku).	Hallitsee kompleksisetkin rakenteet johdonmukaisesti. Tuotoksessa esiintyy vain joitakin satunnaisia lipsahduksia.	Pystyy esittämään selkeitä, sujuvia selostuksia sekä taidokkaita ja mieleenpainuvia kuvauksia ja kertomuksia.	Pystyy kirjoittamaan selkeitä, sujuvia ja mielenkiintoisia tarinoita ja kuvauksia tekstilajiin sopivalla tyyllillä.	Pystyy tuottamaan selkeitä, sujuvia ja vaativia raportteja, artikkeleita tai esseitä, joissa on asianmukainen ja tehokkaasti etenevä looginen rakenne.

TASO 5 → 6

- ▶ Ilmaisun on tarkempaa ja varioivampaa.
- ▶ Ilmaisun on idiomattisempaa.
- ▶ Sisällön abstraktiotaso on korkea.

TASO 5 Yleiskriteerit	Joustavuus	Koherenssi/ sidosteisuus	Ilmaisun tark- kuus/laajuus/ idiomaattisuus	Rakenteiden tarkkuus	Tiedon välittäminen (kuvaaminen, kertominen, selostaminen jne.)	Luova kirjoittaminen	Raportti/essee/ mielipide
Pystyy kirjoittamaan selkeää, yksityiskoh- taista ja sujuvaa tekstiä erilaisista aiheista asiaan sopivalla tyyllillä. Kykenee esittämään ja perustelemään mielipiteensä vaativastakin aiheesta. Harvinaisten sanojen ja monimutkaisten lauserakenteiden käyttö saattaa kuitenkin tuottaa vaikeuksia.	Kuten taso 4: Pystyy tavanomaisissa ja vähän vieraammassakin tekstilajeissa sovittamaan tuotoksensa tarkoituksen, vastaanottajan ja tilanteen muodollisuusasteen mukaan.	Pystyy tuottamaan selkeää ja loogisesti etenevää tekstiä sekä osoittaa hallitsevansa melko hyvin tekstin jäsentämistapoja ja koherenssikeinoja.	Hallitsee yleisiä aihepiirejä koskevan sanaston hyvin. Joutuu vain harvoin turvautumaan välttämistästrategioihin. Löytää vaivatta kiertoilmaisuja ja käyttää idiomattisia ilmauksia melko luontevasti. Sanastolliset lipsahdukset ovat vähäisiä. Pystyy ilmaisemaan täsmällisesti esim. varmuutta/epävarmuutta, luottamusta/ epäilyä, todennäköisyyttä.	Hallitsee lähes kaikki rakenteet virheettömästi. Tekstissä voi esiintyä joitakin epäluonteivia muotoja.	Pystyy esittämään selostuksia ja tiedotuksia sujuvasti. Pystyy esittämään selkeitä, yksityiskohtaisia kuvauksia ja kertomuksia kompleksisista asioista. Pystyy yhdistelemään alateemoja ja kehittämään tiettyjä yksityiskohtia sekä täydentämään esitystään sopivalla lopetuksella.	Pystyy kirjoittamaan selkeitä, yksityiskohtaisia, hyvin rakennettuja ja kehiteltyjä kuvauksia ja tekstejä kuvitelluista aiheista varmalla, persoonallisella ja luontevalla tyyllillä, joka sopii ajattelulle kohdeyleisölle.	Pystyy kirjoittamaan selkeitä, hyvin rakennettuja selontekoja kompleksisista aiheista ja korostamaan tärkeitä asioita. Pystyy jossain määrin laajentamaan ja tukeamaan mielipiteitään lisäseikoilla ja perusteluilla sekä osuvilla esimerkeillä.

TASO 4 Yleiskriteerit	Joustavuus	Koherenssi/sidosteisuus	Ilmaisun tarkkuus/laajuus/idiomaattisuus	Rakenteiden tarkkuus	Tiedon välittäminen (kuvaaminen, kertominen, selostaminen jne.)	Luova kirjoittaminen	Raportti/essse/mielipide
Pystyy kirjoittamaan sekä yksityisiä että puolivirallisia tekstejä ja esittämään ajatuksiaan yhtenäisenä kokonaisuutena. Pystyy ilmaisemaan mielipiteensä suhteellisen laajasti sekä korostamaan esityksessään keskeisiä seikkoja. Tekee eron virallisen ja epävirallisen kielimuodon välillä, mutta epäluontevia ilmauksia saattaa esiintyä satunnaisesti.	Pystyy tavanomaisissa ja vähän vieraammissakin tekstilajeissa soveltamaan tuotoksensa tarkoituksen, vastaanottajan ja tilanteen mukaan.	Pystyy käyttämään erilaisia kielellisiä keinoja osoittaakseen ajatusten väliset suhteet ja saadakseen aikaan koherentin tuotoksen. Pitkissä tuotoksissa voi esiintyä jonkin verran koherenssin puutetta.	Pystyy ilmaisemaan sanottavansa tarkasti ja melko yksityiskohteisesti. Hallitsee yleisiä aihepiirejä koskevan sanaston. Pystyy välttämään liiallista toistoa. Sanastossa voi olla epätarkkuutta, mutta se ei estä ymmärtämistä.	Hallitsee rakenteet suhteellisen hyvin. Rakenteissa esiintyy vähäisiä puutteita, jotka eivät kuitenkaan aiheuta väärinkäsityksiä.	Pystyy esittämään selkeitä, yksityiskoh- taisia kuvauksia ja selostuksia hyvin erilaisista, mutta erityisesti itseään kiinnos- tavista aiheista. Pystyy korostamaan olennaisia seikkoja ja esittämään asiaan- kuuluvia, sitä tukevia esimerkkejä. Pystyy selittämään mielipiteensä johonkin ajankohtaiseen aiheeseen liittyvästä asiasta ja esittämään eri vaihto- ehtojen etuja ja haittoja.	Pystyy kirjoittamaan selkeitä, yksityiskoh- taisia kuvauksia todellista tai kuvitelluista tapahtumista ja koke- muksista sekä osoitta- maan ajatusten väliset yhteydet ja seuraamaan kyseisen tyylilajin vakiintuneita käytänteitä. Pystyy kirjoittamaan arvostelun elokuvasta, kirjasta tai näytelmästä.	Pystyy kirjoittamaan esseen tai raportin, jossa kehittää jotain argumenttia syste- maattisesti korostaen keskeisiä seikkoja ja tuoden esiin niitä tukevia yksityiskohtia sekä etuja ja haittoja. Pystyy arvioimaan eri- laisia ajatuksia tai ongelmien ratkaisuja. Pystyy tekemään synteesejä eri lähteistä poimituista tiedoista ja väitteistä.

TASO 3 → 4

- ▶ Ilmaisu on varioivampaa.
- ▶ Abstraktiotaso on korkeampi.
- ▶ Kirjoittaja tekee eron muodollisen ja epämuodollisen rekisterin välillä.

TASO 3 Yleiskriteerit	Joustavuus	Koherenssi/sidosteisuus	Ilmaisun tarkkuus/laajuus/idiomaattisuus	Rakenteiden tarkkuus	Tiedon välittäminen (kuvaaminen, kertominen, selostaminen jne.)	Luova kirjoittaminen	Raportti/essse/mielipide
Pystyy kirjoittamaan yksinkertaista, yhtenäistä tekstiä tavallista aiheista. Teksti on sisällöltään ymmärrettävää, mutta muutamit epäselvät ilmaukset ja epäjohdonmukaisuudet katkaisevat paikoin lukurytmin.	Pystyy selviytymään arkipäivän viestintä- tilanteista hyvin, mutta epämuodollisen ja muodollisen rekisterin erottaminen on puut- teellista.	Pystyy kirjoittamaan melko yhtenäistä ja johdonmukaista tekstiä.	Pystyy ilmaisemaan sanottavansa ymmär- rettävästi ja melko tar- kasti. Epätarkkuutta esiintyy käsitteellisiä asioita ilmaistaessa tai kun kyseessä on vähemmän tuttu tekstilaji tai aihe. Hallitsee riittävän laajan sanaston tullakseen toimeen jokapäiväisissä viestintätilanteissa (esim. perhe, työ, harrastukset).	Rakenteiden käyttö on kohdekielenmukaista tutuissa tilanteissa. Vaikka vaativammissa tilanteissa käyttö on epäluonteavaa, viesti tulee kuitenkin ymmärretyksi	Pystyy esittämään yksinkertaisia kuvauksia ja selostuksia erilaisista tutuista, itseään kiin- nostavista aiheista. Pystyy esittämään melko sujuvasti, asialuettelona, yksinkertaisen kertomuksen tai kuvauksen. Pystyy kertomaan yksityiskohtia odot- tamattomista tapah- tumista, esim. onnet- tomuudesta. Pystyy kuvaamaan kirjan tai elokuvan juonen ja omia reaktioitaan. Pystyy kuvailemaan unelmia, toiveita ja pyrkimyksiä sekä esit- tämään lyhyesti syitä ja selityksiä mielipiteille, suunnitelmille ja toimintoille.	Pystyy kirjoittamaan yksityiskohtaisia kuvauksia joistakin itseään kiinnostavista aiheista. Pystyy kirjoittamaan selostuksia kokemuksista ja kuvaamaan tunteita ja reaktioita yksinkertaisessa, kohe- rentissa tekstissä. Pystyy kirjoittamaan kuvauksen tapahtumasta, kuten äskettäin tehdystä todellisesta tai kuvitellusta retkestä.	Pystyy kirjoittamaan lyhyitä, yksinkertaisia esseitä mielenkiintoisista aiheista. Pystyy tekemään yhteenvetoja sekä esittämään jonkinlaisella varmuudella mielipiteitä kerätystä asi tiedosta. Pystyy kirjoittamaan hyvin lyhyitä raportteja, jotka noudattavat tavanomaisia standardi- muotoja ja jotka välittävät rutiinomaista asiatietoa.

TASO 2 Yleiskriteerit	Joustavuus	Koherenssi/ sidosteisuus	Ilmaisun tarkkuus/laajuus/ idiomaattisuus	Rakenteiden tarkkuus	Tiedon välittäminen (kuvaaminen, kertominen, selostaminen jne.)	Luova kirjoittaminen	Raportti/essee/ mielipide
Pystyy kirjoittamaan suppeita, yksinkertaisia tekstejä joka-päiväisistä asioista. Teksti voi kuitenkin olla hajanaista, ja siinä esiintyy vaikeasti ymmärrettäviä ilmauksia.	Hallitsee fraaseina oppimiaan yksinkertaisia ilmauksia ja pystyy käyttämään niitä arkipäiväisissä kirjallisissa viestintä-tilanteissa.	Pystyy yhdistämään tavanomaisimmilla sidesanoilla (kuten "ja", "mutta" tai "koska") irrallisia ilmauksia ja yksinkertaisia lauseita lyhyeksi tekstiksi.	Pystyy ilmaisemaan asiat yksinkertaisesti tutuissa rutiininomaisissa tilanteissa. Hallitsee suppeaa, konkreettisiin ja jokapäiväisiin tarpeisiin liittyvää sanastoa.	Käyttää joitakin yksinkertaisia rakenteita oikein, mutta perusrakenteiden käyttö on puutteellista. Viesti tulee kuitenkin yleensä selväksi.	Pystyy esittämään selostuksen, kertomaan tarinan tai kuvaamaan jotain yksinkertaisena asioiden luettelona. Pystyy kuvaamaan oman ympäristönsä jokapäiväisiä asioita, esimerkiksi ihmisiä, paikkoja tai jonkin työ tai opiskelukokemuksen sekä lyhyesti tapahtumia ja toimintoja. Pystyy kuvaamaan suunnitelmia ja järjestelyjä, tapoja ja rutiineja sekä henkilökohtaisia kokemuksia. Pystyy käyttämään yksinkertaista kuvailevaa kieltä todetessaan lyhyesti jotain esineistä ja niiden omistamisesta sekä vertaillen niitä.	Pystyy toisiinsa liittyvissä lauseissa kirjoittamaan oman elinympäristönsä arkipäivään liittyvistä asioista, esimerkiksi ihmisistä, paikoista tai työhön tai opiskeluun liittyvästä kokemuksesta. Pystyy kirjoittamaan hyvin lyhyitä, perustasolla liikkuvia kuvauksia tapahtumista, menneistä toiminnoista ja henkilökohtaisista kokemuksista.	Pystyy ilmaisemaan mielipiteensä itseensä liittyvistä asioista, mutta ei pysty välttämättä perustelevaan sitä.

TASO 1 → 2

- ▶ teksti on yhtäjaksoisempaa, sidosteisempaa
- ▶ tekstissä on enemmän sisältöä

TASO 1 Yleiskriteerit	Joustavuus	Koherenssi/ sidosteisuus	Ilmaisun tarkkuus/laajuus/ idiomaattisuus	Rakenteiden tarkkuus	Tiedon välittäminen (kuvaaminen, kertominen, selostaminen jne.)	Luova kirjoittaminen	Raportti/essee/ mielipide
Pystyy kirjoittamaan erittäin lyhyitä tekstejä, kuten viestejä, postikortteja ja muutamia yksinkertaisia lauseita, jotka käsittelevät kirjoittajaa itseään. Teksti on sisällöltään hajanaista ja rakenteiltaan erittäin puutteellista, vaikkakin osin ymmärrettävää.	Teksti vastaa osin tarkoitustaan eli tehtävänanto on osin täytetty.	Pystyy liittämään joitakin sanoja tai sanaryhmiä toisiinsa käyttäen yleisimpiä sidesanoja, kuten "ja" tai "sitten", vaikka teksti koostuu pääasiassa irrallisista ilmauksista.	Hallitsee yksittäisiä sanoja ja fraaseja, jotka liittyvät jokapäiväisiin yksinkertaisiin viestintä-tilanteisiin.	Hallitsee vain muutamia yksinkertaisia rakenteita ja fraaseina oppimiaan lauseita.	Pystyy kuvaamaan itseään, mm. mitä tekee ja missä asuu.	Pystyy kirjoittamaan yksinkertaisia itseään koskevia ja kuvitelluista ihmisistä kertovia ilmauksia ja lauseita, esimerkiksi missä he elävät ja mitä he tekevät.	

ALLE 1	• Teksti koostuu muutamista yksittäisistä irrallisista sanoista. • Tekstissä on ilmaistu vain joitakin perusasioita, esimerkiksi yhteystiedot ja lyhyesti 1–2 asiaa itsestä (esim. ammatti) • Tekstiä on mahdoton ymmärtää.